

MOHLA BY TÁ EURÓPSKA KOMISIA DOHOVORIŤ NAŠEJ VLÁDE?

V septembri sa v portugalskom Lisabone stretli ministri členských krajín EÚ zodpovední za eGovernment už na štvrtjej Európskej ministerskej eGovernment konferencii. Zo Slovenska nás tam bolo spolu 11 účastníkov, z toho šiesti zástupcovia z ÚV SR, na čele s podpredsedom vlády Dušanom Čaplovičom, a dvaja z MF SR. Z dvoch vládných úradov, ktoré sú podľa novelizovaného kompetenčného zákona zodpovedné za informatizáciu spoločnosti u nás. V každom prípade, Slovensko ani tento rok aktívne nič neprezentovalo a tradične do sprievodnej European eGovernment Awards nenominovalo žiadny projekt, žiadnu on-line službu. Máme som listoval v katalógu.

Tohtoročná Európska eGovernment súťaž, ako i ocenené projekty zároveň ukázali, aká široká dokáže byť v súčasnosti paleta elektronicky poskytovaných služieb. Kde by sme sa teda aj my mohli inšpirovať?

VÍTAZI SÚŤAŽE

Holandské mesto Amsterdam bolo ocenené v kategórii Lepšie verejné služby pre rast a pracovné miesta za ich projekt **Horeca1**, ktorého cieľom je vytvorenie jednotného pracoviska pre udeľovanie licencií hotelom, reštauráciám a kaviarňam (www.amsterdam.nl/horeca).

V kategórii Sociálny dosah a kohézia verejných služieb bolo odmenené francúzske mesto Besançon za projekt **Besancon.clic** (www.besancon.fr), v rámci ktorého sa zbierajú darované počítače, ktoré ďalej opravujú a modernizujú v prostredí chránených dielní a potom ich podľa aktuálnej potreby darujú rôznym lokálnym a senegalským inštitúciám (najmä školám a nemocniciam).

Nórske ministerstvo vládnej správy a reformami si odnieslo cenu v kategórii Participácia a transparentnosť za svoj samoobslužný občiansky portál **Mypage** (www.norway.no).

Tento portál dnes občanom ponúka 200 on-line služieb.

V poslednej kategórii Efektívna a výkonná správa získala cenu nemecká spolková vláda za svoje **Riaditeľstvo verejných služieb** (DVDV), ktoré poskytuje svoje služby v on-line prostredí (www.finanzen.bremen.de). Projekt im súčasne priniesol okamžité mesačné úspory jeden milión eur.

V on-line hlasovaní návštevníci stránok súťaže rozhodli, že podľa nich je najviac inšpirujúci projekt **On-line policajná stanica** z Talianska (www.commissariatodips.it), ktorá je vraj prvá takáto na svete.

Pre podrobnejšie informácie o najlepších európskych projektoch určite odporúčam navštíviť webové stránky www.epractice.eu.

BUDÚCE PRIORITY EÚ

Ministri členských krajín EÚ sa dohodli na politických prioritách, ktorých cieľom je celo-európske rozšírenie a skvalitnenie elektronických služieb. Tie boli zverejnené na záver konferencie v prijatej deklarácii. Okrem iného je podľa nej iniciatíva i2010, prijatá Európskou komisiou v júni 2005, naďalej považovaná za kľúčový element pri obnovení Lisa-

bonskej stratégie. Akčný eGovernment plán i2010 z júna 2006 má byť hlavným prostriedkom na dosiahnutie synergie medzi členskými štátmi.

Kompetentní ministri v deklarácii tiež vyzvali Európsku komisiu, aby prijala opatrenia, ktoré by mali zabezpečiť dosiahnutie cieľov. Preferovanými oblasťami budú:

- cezhraničná interoperabilita,
- redukovanie administratívnej záťaže,
- inkluzívny eGovernment,
- transparentnosť a demokratické angažovanie sa.

KOMPETENČNÉ PREKÁRAČKY

Pokiaľ Európa sa venuje projektom, my na Slovensku sa naťahujeme o kompetencie. Je síce pekné, že Ficova koalíčná vláda koncom minulého roka zvýšila finančnú alokáciu pre operačný program Informatizácia spoločnosti (OP IS) z 850 na 993 miliónov eur, ale ďalšie kroky boli dosť rozpačité. Chvíľami to vyzerá len ako vojna o eurofondy. Najprv sa vo februári sekcia informatizácie spoločnosti po novele kompetenčného zákona presunula z MDPT SR na Ministerstvo financií SR, na vymenovanie nového splnomocnenca vlády pre informačnú spoločnosť sme čakali ďalší polrok. Splnomocnencom sa stal Pavol Tarina, predtým pôsobiaci v spoločnosti DITEC. Jeho prvé mesiace vo funkcii boli predovšetkým v znamení mapovania a „utriasania“ kompetencií medzi ním, ostatnými zložkami Úradu vlády SR, ale najmä ministerstvom financií. Súčasné nastavenie kompetencií, či už štátnych, alebo eurofondových, je jednoznačne viac ako komplikované. O silnom rezortizme ani nehovoriac – zaujímavé bude preto sledovať napríklad efektívnu koordináciu informatizácie spoločnosti ako horizontálnej priority pre programovacie obdobie 2007 – 2013.

Ministerstvo financií malo jednoznačne lepšiu východiskovú pozíciu – prešla tam väčšia časť tímu z MDPT SR, podarilo sa im tento tím aj dobudovať, odviekli najviac práce pri príprave OP IS a nadväzujúcich programovacích dokumentov, ale aj pri spracovaní stratégie informatizácie verejnej správy. Samotná stratégia IVS je skôr marketingovým či osvetovým dokumentom určeným pre širšiu verejnosť. Jej hlavným cieľom je „vybudovanie modernej verejnej správy, s ktorou budú občania spokojní, ktorá bude spĺňať svoje úlohy efektívne, transparentne a minimálne zaťažovať verejnosť“. Podľa MF SR bude v rokoch 2008 – 2013 na tieto ciele k dispozícii asi 50 – 70 mld. Sk. K návrhu stratégie IVS bolo v medzirezortnom pripomienkovom konaní tradične podaných niekoľko desiatok zásadných pripomienok. Ostáva iba veriť, že následné rokovania s rezortmi nebudú trvať niekoľko mesiacov, ako to bolo nedávno v prípade zákona o informačných systémoch verejnej správy. V konečnom dôsledku by to mohlo negatívne ohroziť aj skóre čerpanie prostriedkov z OP IS.

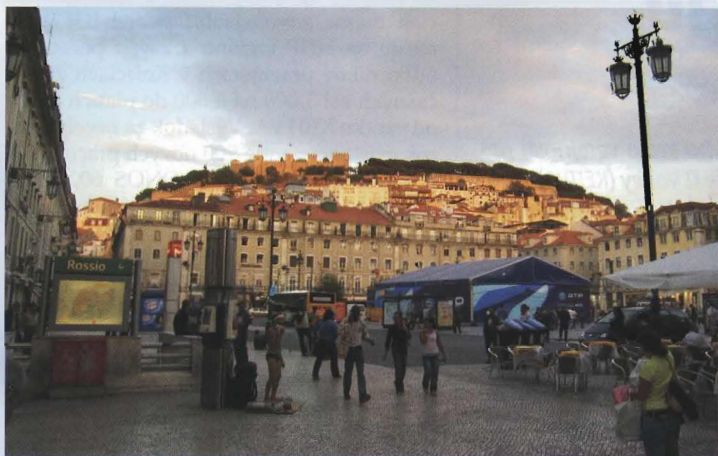
Národná koncepcia informatizácie verejnej správy bude už detailnejší a odbornejší

dokument, ktorého hlavným cieľom je „stanoviť integrovanú architektúru informačných systémov verejnej správy a navrhnuť koncepciu ich budovania tak, aby na základe dodržiavania štandardov boli informačné systémy nezávislé od technologických platforiem, aby bola zabezpečená bezproblémová interoperabilita a bolo tak možné jednoducho prepojiť a flexibilne meniť IS popri zmenách procesov“. Ciele sú tu veru pekné a ambiciózne. Na rokovanie vlády by táto národná koncepcia IVS mala byť predložená do dvoch mesiacov po schválení stratégie IVS.

V každom prípade, pamätníci slovenskej informatizácie si iste spomenú, že podobných dokumentov sme tu za ostatných päť, šesť rokov už mali viac, iba akosi bol problém s plnením uznesení...

IMPLEMENTÁCIA OP IS

Operačný program Informatizácia spoločnosti je častou témou prednášok na väčšine IT konferencií. Na záver jednej z mojich powerpointových prezentácií o OP IS som zaradil aj fotografiu s kuchárom krájajúcim veľké, pekné a chutné pečenie prasiatko.

Chvilami mám totiž pocit, že všetky diskusie o OP IS sa u nás točia iba o tomto obrovskom finančnom „súste“. Chýba širšia, kvalitatívna diskusia a odborné podklady k jednotlivým prioritným osiam.

Keď chceme hovoriť o implementácii OP IS, o predkladaní, schvaľovaní a predovšetkým realizácii projektov, zistíme, že dnes existuje príliš veľa otázok, na ktoré nepoznáme odpoveď. Odpovede na tieto otázky zrejme prinesú až štúdie realizovateľnosti, ktoré by mali predchádzať vypísaniu väčšiny výziev na predkladanie projektov. Jednou z najcitlivejších otázok zrejme bude oblasť dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže. A to nielen v takej často spomínanej oblasti poskytovania broadbandových služieb (prostredníctvom širokopásmového internetu), o ktorých hovorí tretia prioritná os OP IS. Zrejme to bude oblasť citlivá aj pre oblasť eGovernment, teda elektronických služieb verejnej správy, podporovaných v prvej prioritnej osi OP IS. Pôjde o to, aby sa prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ duplicit-

ne nepodporovali projekty alebo služby, ktoré už dnes ponúkajú komerčné subjekty, napríklad pre územnú samosprávu.

V súvislosti so štúdiou realizovateľnosti pre prioritnú os širokopásmového internetu sa spomínajú viaceré diskutabilné tézy, ktoré by sa mala štúdiá pokúsiť zodpovedať. Jednoznačne sa tu ukazuje potreba širšej odbornej diskusie o týchto témach. Stavaj napríklad metropolitné optické siete aj v tých mestách, kde už existujú komerčné siete, ale nie vo všetkých častiach mesta alebo sú neúmerne drahé pre neexistenciu dostatočnej konkurencie? Ja si myslím, že určite áno. Koniec koncov, niektoré mestá to už aj pomaly robia. V každom prípade implementácia musí smerovať k zvýšeniu pokrytia a pripojenia na reálny broadband – za ten dnes mnohé vyspelé krajiny považujú rýchlosť minimálne 30 Mbits.

Samozrejme, pravidlá hospodárskej súťaže sa nesmú narušiť. Nepredpokladám, že mestá či obce budú poskytovať aj napríklad triple play služby (najmä telefón + internet + televízia), skôr budú iba vlastníkami infraštruktúry. Širokopásmové služby na základe vopred

cie rozvoja informačných systémov (KRIS) v zmysle zákona o informačných systémoch verejnej správy. MF SR by malo preto čo najskôr zverejniť metodiku na vypracovanie týchto koncepcií a dostatočne informovať zainteresované subjekty verejného sektora, predovšetkým územnú samosprávu.

Bude zaujímavé sledovať, aký bude záujem napríklad územnej samosprávy o predkladanie projektov v rámci OP IS, ak budú prvé výzvy zverejnené začiatkom roka 2008. Ich rozpočty sa totiž schvaľujú spravidla v decembri 2007 vrátane kofinancovania projektov, ktoré budú predkladať. Nehovoriac o tom, že mnohé zo subjektov samosprávy už majú v počítačoch napísané projekty pre iné operačné programy a informatizácia spoločnosti môže byť na chvoste záujmu. Dá sa preto predpokladať, že väčší záujem o OP IS sa prejaví až v roku 2009. A keďže následne v roku 2010 nás čakajú tak parlamentné, ako aj komunálne voľby, začnú sa pri realizácii projektov preteky s časom. Aby sa do volieb aspoň niečo stihlo.

Prostriedky z eurofondov by sa mali využiť čo najefektívnejšie a najtransparentnejšie.

definovaných parametrov budú občanom poskytovať komerčné subjekty.

Riadiaci i sprostredkovateľský orgán si musia pri príprave a zverejňovaní výziev na predkladanie projektov OP IS dať pozor, aby tieto boli „user friendly“, teda aby o ne mali potenciálni koneční prijímatelia pomoci čo najväčší záujem. V predchádzajúcom období 2004 – 2006 sa viackrát stávalo, že výzvy na predkladanie projektov boli extrémne komplikované, o predkladanie projektov bol slabý záujem pre prílišnú administratívnu náročnosť, často výrazne nad rámec platného legislatívneho rámca. Tiež si treba uvedomiť, že napríklad územná samospráva, tak regionálna, ako aj miestna, bude predkladať projekty aj pre iné operačné programy a OP IS nemusí patriť medzi ich priority. Pri predkladaní viacerých „euro“ projektov tiež nemusí byť jednoduchou záležitosťou ich kofinancovanie.

Jednou z podmienok na predloženie akéhokoľvek eurofondového projektu na informatizáciu spoločnosti je existencia koncep-

Na konci tohto obdobia by sme do rozpočtu EÚ mali vracieť čo najmenej finančných prostriedkov, a ak áno, tak len pre objektívne príčiny.

SLOVENSKO VERZUS SLOVINSKO

Najbližšia európska eGovernment konferencia bude vo februári budúceho roka pri príležitosti slovinského predsedníctva v meste Brdo, jej mottom bude slogan Aliancia s užívateľmi. Treba dodať, že ak v ostatných rokoch to v Európe s eGovernmentom najďalej dotiahol náš sused Rakúsko, najväčším skokanom je v súčasnosti v tesnom závese na druhom mieste náš „skoro menovec“ Slovinsko. Jeho úspechy sú skutočne famózne a v Lisabone ich prezentovali v peknom výstavnom stánku. Ostáva len dúfať, že sa niečo „nalepiť“ aj na našich politických lídrov.

Mám, žiaľ, akési tušenie, že konferencia v Brde bude opäť bez slovenskej aktívnej participácie...

Milan Ištván

Foto: autor